Gemeente Aalsmeer

PROCESNOTITIE NIEUW BELEID

Aan Gemeenteraad
Van College Aalsmeer

Datum 17 oktober 2022
Contact P. Boers en J. Sinke, Kernorganisatie Aalsmeer

Betreft Procesnotitie Strategienota Sociaal Domein

Inhoud

1. Aanleiding en belangrijke punten 1
2. Korte evaluatie van proces en opzet huidig beleid 2
3. Korte update van uitdagingen in het sociaal domein 3
4. Speerpunten uit het raadsprogramma 3
5. Uitgangspunten voor het sociaal domeinbeleid 4
6. De opbouw van het sociaal domeinbeleid 7
7. Participatie en betrokkenheid gemeenteraad 8
8. Monitoring en evaluatie 9
9. Planning 10
10. Beslispunt gemeenteraad 10

1. Aanleiding en belangrijke punten

Er gebeurt momenteel veel in de wereld. Nederland heeft hierdoor te maken met diverse uitdagingen en ook in Aalsmeer hebben en krijgen we te maken met diverse maatschappelijke opgaven. Dit en het nieuwe raadsakkoord vraagt om nieuw en aangepast (kaderstellend) beleid voor het sociaal domein.

Nieuw kaderstellend beleid: vernieuwen en behouden
De huidige strategienota Sociaal Domein 'De Kracht van Aalsmeer' loopt van 2019 tot en met 2023. De gemeenteraad heeft in mei 2022 het huidige raadsprogramma 2022-2026 'Aan de slag voor Aalsmeer', vastgesteld. Daarnaast heeft de raad de ambitie aangegeven nieuw strategisch beleid voor het sociaal domein vast te willen stellen.

Het college constateert ook dat het huidige strategisch beleid voor het sociaal domein om nieuwe accenten vraagt vanwege het raadsprogramma. 'Doen wat nodig is', meer aandacht voor welzijn en welbevinden en passende vormen van participatie, moeten bijvoorbeeld een plek krijgen in het nieuwe strategische kader. Tegelijkertijd blijken onderdelen van het huidige beleid goed te werken. Deze onderdelen wil het college bij voorkeur behouden en voortzetten onder de nieuwe strategienota.

De raad in positie
Het college wil de raad in positie brengen om aan de voorkant mee te denken welke wijzigingen nodig zijn in het strategisch/kader stellend beleid voor het sociaal domein. Door middel van deze notitie willen we de raad inzicht geven in het proces om te komen tot nieuw (strategisch) beleid voor het sociaal domein. Daarnaast willen we enkele

uitganspunten voorleggen. Vanuit de wens van de raad om de strategische koers voor Aalsmeer te bepalen wil het college de raad bij de start van dit proces vragen om belangrijke input (kaderstelling) te leveren en gaande het proces ook betrokken te zijn. Daarnaast is van belang dat de raad kan monitoren of 'het goed gaat met het sociaal domein'. Het college wil daarom ook gezamenlijk met de raad komen tot passende indicatoren.

Praktisch aan de slag
Naast het opstellen en vaststellen van een aangepast strategisch kader, staat Aalsmeer ondertussen voor een aantal maatschappelijke, sociale en financiële vraagstukken die op korte termijn de nodige aandacht vragen. Enkele voorbeelden zijn: (1) het welzijn, welbevinden en de mentale gezondheid van Aalsmeerders, (2) arbeidsmigranten van diverse nationaliteiten die in onze gemeente wonen en werken bij de Aalsmeerse bedrijven en (3) de kosten van de jeugdzorg en individuele Wmo-voorzieningen.

Omwille van de urgentie voor onze inwoners wil het college zo spoedig mogelijk concreet aan de slag in de vorm van uitvoerings- en actieplannen. Het raadsakkoord vormt de basis voor deze inzet. Het betrekken van inwoners, belangengroepen, professionele partijen en bedrijven is hierbij essentieel. We willen zo snel mogelijk doen wat nu echt nodig is.

2. Korte evaluatie van proces en opzet huidig beleid

Aan het maken van nieuw beleid hoort evaluatie van het huidige beleid vooraf te gaan. Bij kaderstellend beleid wordt een dergelijke (inhoudelijke) evaluatie doorgaans als hoofdstuk van het nieuwe beleid opgenomen. Het college wil in de nieuwe nota een hoofdstuk opnemen over de inhoudelijke lessen die we hebben geleerd uit het huidige beleid: wat ging goed en wat kan en /of moet anders.

Daarnaast is het goed in deze procesnotitie ook enkele evaluerende opmerkingen te maken. Achteromkijkend naar het sociaal domeinbeleid van de afgelopen jaren en ook het proces van tot stand komen hiervan, valt een aantal zaken op.

Allereerst valt op dat monitoren en evalueren niet duidelijk in het DNA van Aalsmeer (en haar uitvoeringspartners) zit. De gebruikelijke beleidscyclus: (1) opstellen, (2) uitvoeren, (3) monitoren en (4) evalueren van beleid, wordt zeker niet altijd gevolgd. Het college wil hier een verbetering in aanbrengen. Kort, krachtig, helder en puntsgewijs benoemen wat goed ging en beter kan moet uitgangspunt zijn bij evaluaties van beleid. Zowel bij pilots als bij beleid voor langere termijn. Vooraf vastleggen wanneer we evalueren en de ijkpunten aangeven eveneens.

Daarnaast kan beleid meer uitvoerings- en actiegericht. We zijn goed in opschrijven wat het probleem is, maar kunnen we nog beter benoemen wat we daar concreet aan gaan doen. En kunnen we onze acties specifieker maken en onderbouwen we ze zo mogelijk met data. Zetten we in op een bepaalde wijk waar de problematiek veel voorkomt of zetten we in op heel Aalsmeer. De opzet van ons nieuw beleid (zie hoofdstuk zes) en het opstellen van wijkanalyses gaat ons hier als het goed is bij helpen.

Een derde punt is de manier van monitoring en sturing. Hoe weet je dat het goed gaat in het sociaal domein? En hoe stuur je hier als raad op? Het sociaal domein laat zich nu eenmaal moeilijk meten en indicatoren zeggen niet alles. Als we nu terugkijken, constateert het college dat hier nog een slag te maken is. In hoofdstuk acht doen we een voorstel hoe hier mee om te gaan.

In gesprekken met stakeholders, inwoners, belangengroepen en geïnteresseerden bleek een vierde punt: we doen al veel goed. Soms blijken we echter net iets meer in de haarvaten van Aalsmeer te moeten gaan zitten om op bepaalde dossiers het verschil te maken. Daar willen we als college de komende tijd op letten, samen met de ambtelijke organisatie Amstelveen-Aalsmeer en onze nieuwe Kernorganisatie.

3. Korte update van uitdagingen in het sociaal domein

In het (ambtelijk) overdrachtsdossier staat een opsomming van uitdagingen benoemd waar Aalsmeer de komende jaren binnen het sociaal domein mee te maken krijgt. Het is van belang bij het opstellen van nieuw beleid deze te betrekken:

- De zorg die nodig is voor jong en oud is in de afgelopen jaren aanzienlijk veranderd. De zorgvraag neemt toe, op meerdere levensterreinen;
- Het aantal ouderen verdubbelt de komende jaren en het aantal 80-plussers en dementerenden ook;
- De sociale cohesie in Aalsmeer is ondanks het rijke verenigingsleven afgenomen in de wijken. Aalsmeerders hebben meer behoefte aan ontmoeting/ontmoetingsplaatsen en ondersteuning door welzijnswerk;
- Mentale en sociale problemen komen steeds vaker voor, zoals eenzaamheid, depressie, angststoornissen en gameverslaving;
- Aalsmeer kent steeds meer overbelaste mantelzorgers,
- Aalsmeer kenmerkt zich door de grote toeloop van arbeidsmigranten en schrijnende situaties onder deze werknemers.
- Er is een gebrek aan (passende) woningen voor onder meer jongeren(starters), éénoudergezinnen en ouderen/dementerenden, arbeidsmigranten en statushouders. Dit leidt tot sociaal-maatschappelijke problemen, waaronder een steeds grotere groep economisch dak- en thuislozen;
- Sport, kunst en cultuur ondersteunen als basisvoorzieningen de sociaal maatschappelijke uitdagingen van Aalsmeer onvoldoende. Daarbij is een deel van de binnensport-accommodaties sterk verouderd;
- Ook ander vastgoed dat wordt ingezet voor maatschappelijke doelen is verouderd, zoals buurthuizen (deze zijn overigens soms particulier eigendom);
- De beheersbaarheid van ons Wmo- en Jeugdhulpstelsel vormt een grote uitdaging voor Aalsmeer. Hoe helpen we de inwoners die het nodig hebben en hoe houden we de kwaliteit van de ondersteuning op voldoende niveau en betaalbaar? Ook in een krappe arbeidsmarkt en met een toenemende ondersteuningsvraag.

De adviezen die worden meegegeven in het overdrachtsdossier zijn:
- Van belang is om de zorg en ondersteuning doelmatiger aan te bieden in Aalsmeer: passende zorg voor wie het echt nodig heeft binnen de beschikbare middelen.
- Haalbare ambities en duidelijke keuzes wat je als gemeente wel en niet doet, zowel preventief als bij de zwaardere zorg.

4. Speerpunten uit het raadsprogramma

Het raadsprogramma bevat de volgende speerpunten voor het sociaal domein benoemd die we willen gebruiken als bouwstenen in het (strategisch) beleid voor sociaal domein:

Algemeen
- Alles draait om mensen, de menselijke maat als kernwaarde;

- Iedereen kan meedoen in de Aalsmeerse samenleving en moet zich naar zijn of haar eigen mogelijkheden kunnen ontplooien (naar vermogen deel kunnen nemen aan sport-, welzijns- en culturele activiteiten). Gelijke kansen en wat iemand wel kan zijn hierbij het uitgangspunt;
- Aansluiten bij de belevingswereld en initiatieven van inwoners en ondernemers;
- Inwoners weten van welke voorzieningen zij gebruik kunnen maken;
- Zorg vanuit de gemeente komt terecht komt bij degenen die het nodig hebben. Maatwerk voor individuele situaties moet mogelijk zijn (toepassen regels naar doel en inhoud in plaats van strikt juridisch);
- Aandacht voor doelgroepen zoals arbeidsmigranten en mensen met een laag inkomen;
- De aanbevelingen van het Rekenkameronderzoek Sociaal Domein implementeren;
- Starten met experimenten met vrije, creatieve en vernieuwende meewerkvormen voor inwoners.

Welzijn en zorg
- Inzet op welzijn om goede gezondheid (lichamelijk en geestelijke), afwezigheid van ziekte en een algemeen welbevinden van inwoners te bereiken;
- Implementeren Lokale Inclusie Agenda (VNG/VN);
- Inventariseren oplossingen voor het bestrijden van eenzaamheid en het bevorderen van sociale cohesie;
- In iedere wijk een gezondheidscentrum/wijksteunpunt/wijkcentrum. Onderzoeken of en hoe de gemeente kan bijdragen aan de betaalbaarheid van de vestigingsplek;
- Op maat ondersteunen van mantelzorgers en (mantel)zorg op basis van cliëntperspectief in plaats van beheerperspectief;
- Bereikbaarheid en toegankelijkheid van (huisartsen)zorg: coördinerend overleg huisartsen en wijkverpleging zodat behandeling en tijdstip op elkaar afgestemd worden.

(Preventieve) Jeugdzorg
- In afstemming met andere gemeenten zoeken naar oplossingsrichtingen voor budgetoverschrijding jeugdzorg;
- Het toegankelijk houden van de jeugdzorg en het voorkomen van wachtlijsten is belangrijk;
- Het jongerenwerk doorlichten en zo nodig op orde brengen.
- De aanbevelingen van het Rekenkameronderzoek Jeugdzorg implementeren.

W&I
- Impuls geven aan de Aalsmeerpas (bij uitwerking van het voorzieningenbeleid inwoners betrekken die weten wat er nodig is om deelname aan de samenleving te stimuleren).

5. Uitgangspunten voor het sociaal domeinbeleid

Veel van het huidige beleid voor het sociaal domein is waardevol. Aalsmeer doet veel en doet dat goed. Er zijn echter ook aanpassingen nodig. Voor het opstellen van nieuw strategisch beleid is van belang zowel naar de ervaringen (hoofdstuk 2) als naar de uitdagingen (hoofdstuk 3), als naar de door de raad benoemde speerpunten (hoofdstuk 4) te kijken.

Een aantal benoemde speerpunten in het raadsprogramma geven richting aan wat dient te worden opgepakt en op welke wijze dit kan worden uitgevoerd. Daarnaast leiden enkele speerpunten tot vraagstukken. Ze vragen om een nadere gezamenlijke verkenning om tot keuzes te komen: wat wil de raad van Aalsmeer uiteindelijk juist wel of juist niet bereiken? Het college wil de raad in een beeldvormende commissie graag meer achtergrond en duiding geven over deze vraagstukken.

In de daaropvolgende oordeelsvormende commissie wil het college de raad vragen mee te denken over de volgende uitgangspunten en aan te geven wat de raad hiervan vindt:

a) Doen wat nodig is: beschikbare hulp op de juiste plek

Met veel inwoners gaat het goed en veel inwoners kunnen zelf hun hulp organiseren. Er zijn ook inwoners die onze hulp nodig hebben. Een tekort aan personeel en beperkte beschikbare financiële middelen zijn de laatste tijd steeds vaker beperkende factoren voor het leveren van hulp door gemeenten, ook in Aalsmeer.
Landelijk is er meer en meer aandacht voor 'normaliseren' [1] en het adequaat inzetten van de beschikbare hulp: hulp inzetten voor die inwoners die deze het meest nodig hebben (vb: prioriteiten landelijke Hervormingsagenda Jeugdzorg).

Het college wil met name inzetten op het helpen van inwoners die onze hulp echt en het meest nodig hebben. Hier zetten wij onze beperkte beschikbare middelen voor bijvoorbeeld de Jeugdzorg en Wmo-voorzieningen voor in. Dit betekent ook dat we inwoners met een lichtere (persoonlijke) hulpvraag of die zelf hun ondersteuning kunnen regelen, vaker gaan wijzen op hun eigen veerkracht en die van hun omgeving in hun normale dagelijkse leven. Mede met het oog op de huidige arbeidsmarkt sluiten we ook niet op voorhand uit dat wachtlijsten meer kunnen voorkomen. Dit alles binnen de wettelijk kaders (voor de jeugdzorg bijvoorbeeld de afbakening van de jeugdhulpplicht in de hervormingsagenda jeugd).

De gemeente blijft daarnaast actief bezig met preventie, voor kinderen, jongeren en volwassenen. Het college wil duidelijke keuzes maken in wat we preventief ondersteunen en wat niet. We gaan bij voorkeur uit van interventies die bewezen effectief zijn.

b) Stimuleren netwerk-ketenaanpak

Aalsmeer heeft een schaal en omvang waarop optimale netwerkverbanden en maatwerkondersteuning goed mogelijk is. Steeds meer zien we dat professionele (zorg-) aanbieders een brug beginnen te slaan. Voor, tijdens en na het leveren van zorg en ondersteuning zoeken ze contact met bijvoorbeeld verenigingen, kerken, de gemeente en belangengroepen om de ondersteuning van inwoners 'in te bedden' in de sociale omgeving. Zodat deze waar nodig er ook is na de inzet van professionele hulp.

Deze goede samenwerking die leidt tot 'inbedding' is van belang voor Aalsmeerders die het (nog) niet geheel zelf kunnen. Het college wil daarom inzetten op een vorm van netwerk-ketenaanpak. Dit doen we als (ten dele) opdrachtgever, maar ook willen we onderdeel zijn van dit netwerk. We willen het stimuleren en ondersteunen waar mogelijk. Het participatietraject rond de nieuwe strategienota voor het sociaal domein willen we hier ook voor benutten.

c) De functie ontmoeting faciliteren op bestaande locaties

Welzijn en welbevinden is belangrijk en ontmoeting is een belangrijke basis hiervoor. In het raadsprogramma stelt de raad in iedere wijk een wijkcentrum (met activiteiten), te willen, dat een ontmoetingsplek is voor iedereen. Het college ziet het belang hiervan in. Maar ook de (financiële) uitdagingen die dit met zich meebrengt. Wij willen daarom zoveel mogelijk de plekken gebruiken die er al zijn in de wijken.

Kijkend naar het raadsprogramma is een belangrijke vraag: wat verstaan we onder een ontmoetingsplek voor iedereen? Een medisch centrum kan bijvoorbeeld ook een ontmoetingsplek zijn, maar niet voor iedereen.

[1] Normaliseren: 'ont-zorgen': het tegengaan van onnodig problematiseren en etiketteren. Accepteren dat kwetsbaarheid bij het leven hoort en niet alles meteen een (medisch) probleem is.

Als we in iedere wijk een brede ontmoetingsplek willen realiseren zijn de (zelfstandige) buurthuizen Hornmeer, het Middelpunt, het Parochiehuis en ’t Podium dan de geschikte plekken voor de beoogde ontmoeting? Al deze gebouwen zouden momenteel een upgrade nodig hebben wat betreft de aanwas van vrijwilligers, vernieuwing en verduurzaming om het aantrekkelijk te maken voor iedereen.

Het college wil daarom vooral de ‘functie’ ontmoeting in alle wijken faciliteren en mogelijk maken. Daarom willen we onderzoeken of we veel breder initiatieven kunnen samenbrengen. En of we schoolgebouwen, sportaccommodaties en culturele plekken meer multifunctioneel (en waar nodig professioneel) in kunnen zetten voor ontmoeting. Momenteel staan veel van deze basisvoorzieningen immers een deel van de tijd overdag of juist ’s avonds leeg.

d) Welbevinden versterken door ‘positieve gezondheid’ en wijkinrichting.

We zetten ons in om het fysiek en geestelijk welbevinden van onze inwoners te bevorderen. Dit doen we in de wijk en de buurt door positieve gezondheid en de fysieke inrichting van de wijk met elkaar te verbinden. We dagen zowel onze maatschappelijke partners als (sport-)verenigingen uit om hiermee aan de slag te gaan.

Door integraal de verbinding te maken tussen de fysieke leefomgeving in buurt en wijk met de activiteiten die daar mogelijk zijn, kunnen nieuwe initiatieven ontstaan. Denk bijvoorbeeld aan sport en bewegen: wandelmaatjes, GGZ-maatjes, een pluk- en belevingstuin in ‘verrommeld’ groen en het verbinden en verbeteren van wandel en fietsroutes.

e) Ondersteunen kwetsbare groepen bij vinden van woonruimte

Huisvesting is een eerste levensbehoefte. Zonder plek om de wonen is het moeilijk om een fijn leven op te bouwen. Veel inwoners zijn, ondanks de grote druk op de woningmarkt, uiteindelijk zelf in staat om passende woonruimte te vinden. Juist voor kwetsbare inwoners blijkt het, zonder hulp, vaak niet te lukken.

Het college biedt hulp door bij het verdelen van sociale huurwoningen voorrang te verlenen aan de meest kwetsbare inwoners en indien nodig zorg te dragen voor de juiste begeleiding. Ook als dit tot gevolg heeft dat andere groepen woningenzoekende langer moeten wachten. Ondertussen zetten wij volop in op toevoeging van nieuwe (tijdelijke) woningen, waaronder woningen voor specifieke kwetsbare groepen.

Het ondersteunen van kwetsbare groepen bij vinden van woonruimte komt terug in de volgende (nog op te stellen) stukken/projecten:
- de uitwerking van het regionaal beleidsplan Uitstroom Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen;
- het programma arbeidsmigranten;
- de in 2023 op te stellen woonzorgvisie;
- binnen de diverse bouwprojecten.

Van belang is te bedenken dat de gemeente zelf geen woningen realiseert en beheert. We zullen dus altijd ons gemeentelijk beleid tijdig moeten door vertalen naar afspraken met de diverse betrokken partijen (voordat afspraken met ontwikkelaars zijn gemaakt en vastgelegd).

f) Aandacht voor de vergrijzingsproblematiek

Nederland vergrijst en Aalsmeer vergrijst mee. Daarbij neemt het percentage werkenden af. De verhouding tussen inwoners die zorg leveren en die dit nodig hebben verschuift richting mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben. De problematiek als gevolg van de vergrijzing wil het college meenemen in beleid dat zowel op ouderen als ook op andere inwoners gericht is. Denk bijvoorbeeld aan de Woon-zorgvisie en aan de ondersteuning van mantelzorgers. We willen daarnaast nagaan in hoeverre we met extra aandacht voor dementie nog een verschil kunnen maken.

6. De opbouw van het sociaal domeinbeleid

Op naar een integraal strategisch beleid
De huidige strategienota Sociaal Domein omvat het strategisch beleid voor de Wmo (inclusief welzijn en het lokaal gezondheidsbeleid), de Jeugdwet en de Participatiewet. Hoewel een deel van het huidige beleid goed aansluit bij de behoefte van onze inwoners, sluit het huidige strategische beleid onvoldoende aan bij de ontwikkelingen van de laatste jaren en bij het raadsprogramma.

Daarnaast zijn het kunst-, cultuur-, sport- en onderwijsbeleid (inclusief de Voorschoolse educatie/Peuterarrangementen bij de kinderopvang) ook beleidsvelden binnen het sociaal domein. Dit beleid is momenteel opgenomen in separate nota's en notities. Tussen deze beleidsstukken en de huidige strategienota Sociaal Domein is weinig tot geen sprake van integraliteit. Specifiek op het gebied van sport, kunst en cultuur is een vernieuwing en een integrale aanpak noodzakelijk.

Het nieuwe strategische kader
Het college is net als de gemeenteraad groot voorstander van integraal beleid. Het college ziet daarom een integraal sociaal domein beleid voor zich, dat bestaat uit een duidelijke strategische nota, waarin het kader stellend beleid[2] is opgenomen en is aangegeven hoe we om gaan met participatie, monitoring en evaluatie. Het sluit aan bij de ontwikkelingen in de samenleving. Heldere meetbare indicatoren maken onderdeel uit van de nieuwe strategienota.

In de strategienota gaan we tevens het strategische kader voor het sport-, kunst- en cultuur- en onderwijsbeleid opnemen en meer integreren met de doelen binnen de rest van het sociaal domein. Ook leggen we in de nota de verbinding met het fysiek domein. Denk bij dit laatste bijvoorbeeld aan: wonen voor doelgroepen (woonbeleid), maatschappelijk vastgoed ten behoeve van sport/kunst/cultuur, huisvesting van scholen (Integraal Huisvestingsplan) en het faciliteren van welzijn/ontmoeting in de wijk (ontmoetingsplaatsen/inrichting buitenruimte). Ten aanzien van het programma arbeidsmigranten leggen we in het kader de verbinding met het sociaal domein ten aanzien van zorg en welzijn.

De strategische nota willen we zo leesbaar mogelijk aanbieden. Kort, krachtig en voorzien van een grafische infosheet die in één oogopslag de belangrijkste informatie bevat.

Concrete en praktische uitvoerings- en actieplannen
Onder deze nota hangen compacte en duidelijke uitvoerings- en actieplannen op de diverse onderwerpen die speerpunten van college- en raad zijn. Met deze plannen geeft het college

[2] In de strategienota legt de raad het kader vast waarbinnen het college uitvoering geeft aan het sociaal domein. In Aalsmeer bevat de toekomstige strategienota de onderdelen uit het raadsprogramma en vertaalt deze tot concrete kaders. Daarnaast bevat de nota de verplichte vertaling van de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet op lokaal niveau (en het strategisch kader voor sport, kunst en cultuur).

vanuit haar verantwoordelijkheid invulling aan het strategische kader. Elk plan gaat in aanvang over één (deel-)thema, aandachtspunt of beleidsonderwerp en beschrijft kort en krachtig wat het college hier concreet op gaat doen. Natuurlijk verliezen we de integraliteit bij het maken van zo'n plan niet uit het oog. Bij het opstellen en uitvoeren is participatie essentieel, waarbij we ook de raad actief willen betrekken (zie ook de paragraaf over participatie).
Op basis van het overdrachtsdocument, het raadsprogramma en de input vanuit de kernorganisatie, vakspecialisten en de Adviesraad sociaal domein denkt het college bijvoorbeeld onder andere aan de volgende uitvoerings- en actieplannen (geen uitputtende lijst): Cultuureducatie met kwaliteit, Beeldende kunst, Onderwijsagenda, Welzijn en positieve gezondheid in de wijk, Toegankelijk en diversiteit en Lokaal sportakkoord.

Doen wat (nu) nodig is
Er is een aantal onderwerpen waarvoor we een uitwerkingsplan maken, waarbij het niet wenselijk is te wachten tot het nieuwe op het raadsprogramma gebaseerde strategische beleid is vastgesteld. Deze uitvoerings- en actieplannen over onderwerpen die nu de aandacht vragen[3]. Hiermee kunnen we in 2023 aan de slag onder de vastgestelde kaders (huidige strategienota sociaal domein).

Het nieuwe beleid in schema
In de bijlage bij deze procesnotitie treft u een schematische weergave van de opbouw van het nieuwe beleidskader.

7. Participatie en betrokkenheid gemeenteraad

Essentieel, en doen wat nodig en zinvol is
Zowel het college als de gemeenteraad geven aan dat participatie essentieel is voor het opstellen en uitvoeren van beleid. Ook inwoners, belangengroepen, organisaties en bedrijven hebben aangegeven meer betrokken te willen worden.
Van belang is de betrokkenen, geïnteresseerden en partijen op *die* momenten te betrekken, waarop ze vinden dat hun inbreng ook echt waardevol is en de gemeente ook iets met deze inbreng gaat doen. Participeren zonder dat de gemeente opvolging kan geven werkt demotiverend en verhoogt het wantrouwen. Het gaat om het goede gesprek op het juiste moment.

Participatie strategienota
Voor de strategienota sociaal domein kiest het college om (1) de gemeenteraad, (2) de adviesraad sociaal domein (als adviesorgaan vanuit inwoners/belangengroepen), (3) professionals zoals huisartsen, schoolbesturen, kinderopvangorganisaties en gecontracteerde aanbieders van (specialistische) hulp (Jeugd en Wmo), (4) maatschappelijke organisaties zoals welzijnsstichting Participe en (5) verenigingen te betrekken bij het maken van het nieuwe beleid. We denken zowel aan een brede verkennende conferentie in het voorjaar van 2023 om mee te denken aan de voorkant, als ook de mogelijkheid voor onze stakeholders (maatschappelijk middenveld, ASD en verenigingen) om te reageren op het opgestelde conceptbeleid, voor dit aan uw raad wordt aangeboden voor besluitvorming. We zullen de opgestelde conceptnotitie ook ter kennisname aan uw raad sturen. Zo blijft u goed aangehaakt op de voortgang van het proces.

Participatie uitvoerings- en actieplannen

[3] In hoofdstuk 1 benoemden we enkele voorbeelden hiervan: welzijn en welbevinden, mentale gezondheid, arbeidsmigranten en de kosten van de jeugdzorg en individuele Wmo-voorzieningen.

Ook wat betreft de uitvoerings- en actieplannen denken we aan een bredere aanpak. Tijdens de hierboven genoemde verkennende conferentie willen we ook vragen mee te denken over de inhoudelijke inzet op de onderwerpen van onze uitvoerings- en actieplannen. Elke uitvoerings- en actieplan kent daarnaast in de basis eigen vormen waarop inwoners en het maatschappelijk middenveld kunnen meedenken. We willen ons daarbij inzetten om ook expliciet in gesprek te gaan met die inwoners waarover het beleid gaat.

Dit laatste doen we bijvoorbeeld door als collegeleden direct met inwoners te spreken, 1-op-1 of in kleine groepen. Of ze op andere wijze te vragen wat voor hen specifiek van belang is. We bouwen aan een netwerk van ervaringsdeskundigen en betrokken inwoners zodat we hen kunnen benaderen om mee te denken bij beleid en de uitvoering daarvan.

Raadsleden vragen we ook mee te denken over uitvoerings- en actieplannen. Als volksvertegenwoordigers spreekt u inwoners en beschikt u over waardevolle informatie over diverse onderwerpen die van aanzienlijke meerwaarde kan zijn om mee te nemen. Samen met u wil het college zoeken naar een vorm waarin raadsleden waardevolle input kunnen leveren voor uitvoerings- en actieplannen, waarbij we rekening houden met ieders rol en verantwoordelijkheid.

Betrokkenheid gemeenteraad
Het college vraagt de gemeenteraad op de volgende momenten betrokken te zijn bij het tot stand komen van het nieuwe beleid voor het sociaal domein:

1. Vaststellen van de uitgangspunten in deze notitie (zie beslispunt H10);
2. Meedenken/input leveren tijdens de brede verkennende conferentie over het nieuwe strategisch beleid en de uitvoerings- en actieplannen;
3. Meedenken over indicatoren voor het sociaal domein (zie H8);
4. Nemen van een besluit bij het vaststellen van de Strategienota in december 2023;
5. Input leveren/ meedenken uitvoerings- en actieplannen.

8. Monitoring en evaluatie

Het college vindt monitoring van beleid van essentieel belang, want levert het ingezette beleid ook het beoogde effect voor onze inwoners?
Vanuit de rol van de raad is het even zeer van belang om de spreekwoordelijke vinger aan de pols kunnen houden hoe het gaat met het sociaal domein. Monitoring gaat onder meer over de juiste indicatoren. Maar ook over evaluatie van beleid via indicatoren, ervaringen van inwoners en bevindingen van maatschappelijke organisaties. Het college wil samen met de raad uitwerken hoe Aalsmeer monitoring optimaal in haar beleid kan verwerken.

Tijdens de recente raadsbehandeling van indicatoren voor het sociaal domein (vlak voor de verkiezingen), bleek dat de raad niet onverdeeld enthousiast was met de voorgestelde indicatoren. Het college stelt voor dat wij de betreffende indicatoren tot de vaststelling van het nieuwe beleid zo goed mogelijk meten, maar daarnaast gezamenlijk komen tot passende smart-indicatoren, met directe input vanuit de raad. Wij vragen de fracties een lid af te vaardigen in een indicatorenwerkgroep om gezamenlijk met u (en ambtelijk ondersteund), een passende set indicatoren uit te werken die we kunnen opnemen in de nieuwe strategienota voor het sociaal domein.

Daarnaast worden (korte en duidelijke) evaluaties wat betreft het college zo veel mogelijk een vast onderdeel van beleid de komende jaren. Een opkomende methode bij andere gemeenten in Nederland is het ‘ophalen van ervaringen’ / ‘vertellen van verhalen’. Uit deze

verhalen en ervaringen valt af te leiden of beleid werkt of niet. Het college wil onderzoeken of een dergelijke methodiek ook voor Aalsmeer meerwaarde heeft.

Het college heeft voor de komende jaren diverse onderzoeken en pilots gepland ter verbetering van huidig beleid en uitvoering. Dit is nodig om onze inwoners optimaal te ondersteunen binnen de bestaande budgetten. Deze pilots kunnen ook 'minder goed gaan' of 'niet veel opleveren'. Een minder optimaal resultaat hebben we misschien liever niet, maar het kan en mag wel. Ook daar leren we van en juist daarom oefenen we via pilots hoe we kunnen blijven verbeteren.

9. Planning

Deze procesnotitie bieden we voor bespreking aan de raad eind 2022. Op basis van de uitkomsten van de bespreking willen we begin 2022 starten met het traject om te komen tot nieuw strategisch beleid voor het sociaal domein. We stellen voor de nieuwe strategienota aan te bieden ter vaststelling in de raad van december 2023. Dit geeft de mogelijkheid alle stappen die van belang zijn om te komen tot een passend en gedragen nieuw strategisch kader op de juiste wijze te zetten. Concreet in schema zijn dit de volgende stappen:

Stap	Tijdpad	Inhoud
0	Nov-dec 2022	Procesnotitie behandelen in raadscommissies en besluitvorming in gemeenteraad.
1	Febr-mrt 2023	Verkennende conferentie 'aan de voorkant' met maatschappelijk middenveld, ASD en raadsleden: wat is van belang op te nemen in het strategisch beleid (en uitvoerings-/actieplannen).
2	Mrt – mei 2023	Komen tot bruikbare indicatoren: werksessies met raadsleden (wat heeft u nodig om vanuit uw rol te kunnen sturen)
3	Mei – jun 2023	Schrijven conceptnota
4	Juli-sept 2023	Verzoek om reactie op concept strategienota aan maatschappelijk middenveld en ASD (concept tkn naar gemeenteraad)
5	Sept/okt 2023	Aanpassen conceptnota nav reacties maatschappelijk middenveld en ASD
6	17 nov + 7 dec	Behandeling strategienota in raadscommissies van 17 november en 7 december.
7	21 dec 2023	Behandeling Strategienota in raad van 21 december

10. Beslispunt gemeenteraad

- De raad besluit de voorgestelde uitgangpunten in hoofdstuk 5 (Uitgangspunten voor het sociaal domeinbeleid), 7 (Participatie) en 8 (Monitoring) van de Procesnotitie Strategienota Sociaal Domein vast te stellen.
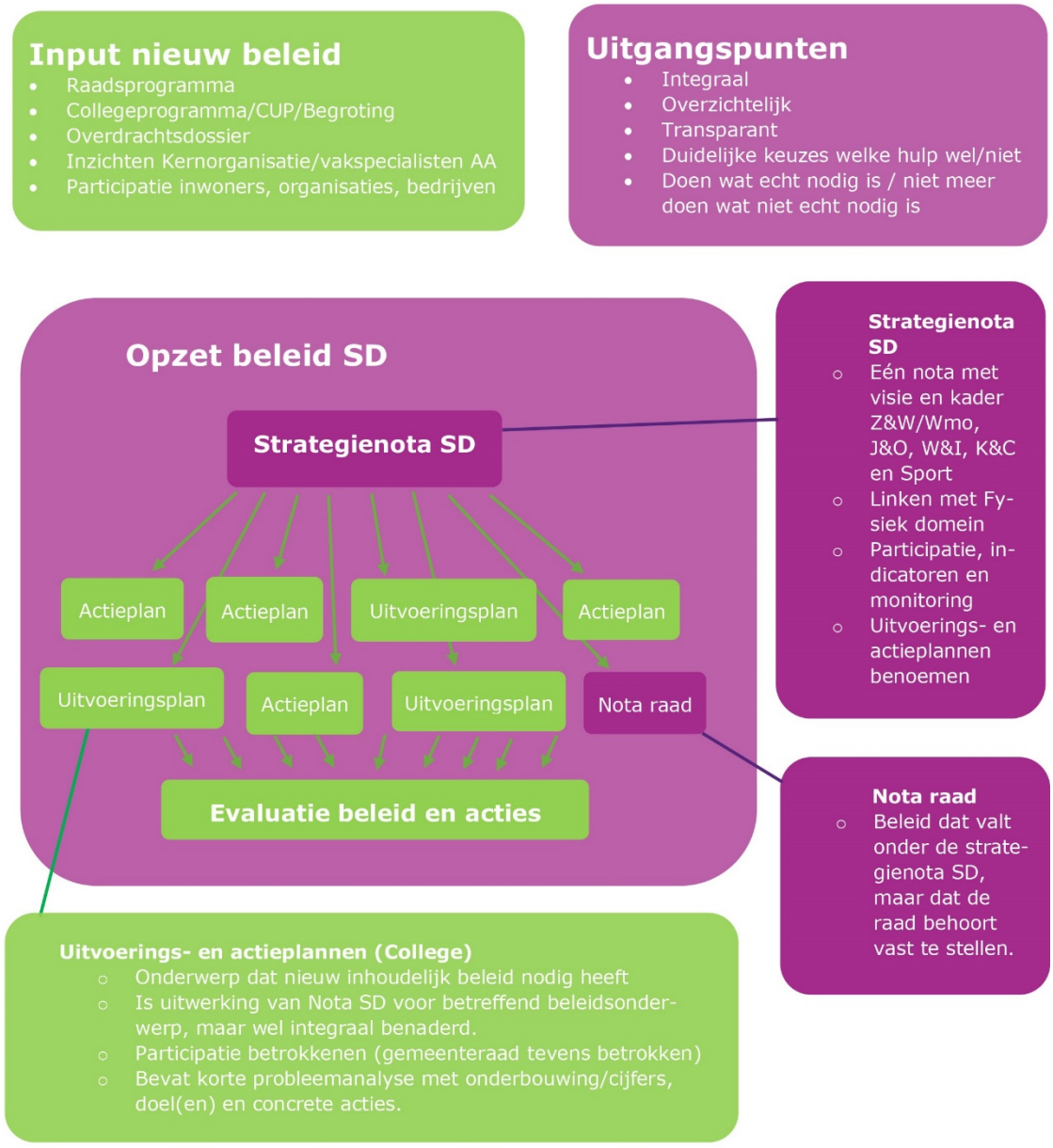
Bijlage: Schematische weergave opbouw strategisch beleidskader sociaal domein